

Maja Ćuk

Alfa BK univerzitet, Beograd

Andrijana Đordan

Alfa BK univerzitet, Beograd

IGLA BABE GERTON: TJUDOROVSKO DRUŠTVO U OGLEDALU ENGLLESKE RENENSANSNE KOMEDIJE

Apstrakt: Period vladavine dinastije Tjudor se smatra najznačajnijim razdobljem u britanskoj kulturi i civilizaciji, kada su se desile važne i pozitivne političke i ekonomske promene. Međutim, zanimljivo je da se u izvesnim književnim delima u ovom periodu, pored slika opšteg napretka i blagostanja, nagoveštavaju nepovoljne okolnosti u društvu. Na primer, u komediji *Igla babe Gerton*, pored zabavnih elemenata, u podtekstu se nalazi kritika na račun društvenih nejednakosti i ugnjetavanja slugu. Cilj ovog rada je da se, oslanjajući se na teorijska viđenja novog istorizma (Stivena Grinblata) i kulturnog materijalizma, analizira odnos autora ove komedije prema određenim spornim društvenim pitanjima u 16. veku.

Ključne reči: Tjudori, renesansna komedija, *Igla babe Gerton*, novi istorizam, Stiven Grinblat, kulturni materijalizam.

Važno delo iz književnosti rane renesanse u Engleskoj, koje nosi „uočljivije obeležje svoga vremena“ i ima „autentičnu lokalnu boju“ (Kovačević, 147), pored komedije Ralf Hvalisavac Nikolasa Judala, jeste komedija *Igla babe Gerton*. Iako u pomenutoj drami komični zaplet ima veoma značajnu ulogu, pored zabavnih i smešnih elemenata, u podtekstu drame se može primetiti i kritika na račun neravnopravnog položaja

različitih društvenih slojeva tjudorovske Engleske. Stoga, Igla babe Gerton može biti značajna za analizu iz nekoliko različitih aspekata: kako književnog i lingvističkog, tako i istorijskog i političkog.

Oslanjajući se na viđenja novog istorizma (Stivena Grinblata) i kulturnog materijalizma, cilj ovog rada je da se detaljnije razmotri odnos autora pomenute komedije prema izvesnim društvenim pitanjima u Engleskoj u 16. veku. Kao i u Šekspirovim komadima, tumačenim od strane teoretičara pomenuta dva pravca, komedija Igla babe Gerton odražava društveni i duhovni pejzaž renesansne Engleske u okviru koga se ocrtavaju „napukline u ideološkoj fasadi koju tekstovi nude“ (Bertens, 2001: 187). Iako se razdoblje renesanse posmatra kao period boljitka i napretka u svakoj sferi društvenog delovanja, određeni književni tekstovi odražavaju i izvesna društvena naličja i iznenađujuće istorijsko-političke okolnosti.

Kako se navodi u Nortonovoj antologiji teorije i kritike, novi istorizam osporava činjenicu da su „umetnička dela izdvojena od borbi za moć koje oblikuju društvenu realnost (Leitch, 2001: 2250). Teoretičari ovog pravca smatraju da je književno delo „takmičar“ i jedno od sredstava kojim se bori za politički uticaj na „takmičenju“ različitih diskursa i centara moći za prevlast. Za razliku od drugih orijentacija u književnosti „umesto da se zapita šta određeni tekst znači sam od sebe, novi istorizam se pita šta on radi u okviru spleta društvenih odnosa u koji je utkan (Leitch, 2001: 2250).

Novi istorizam, kao i kulturni materijalizam, tumače književne tekstove sa istorijske tačke gledišta, kao odraz društvenih (ne)prilika u datom trenutku. Oslanjajući se na marksistička i poststrukturalistička viđenja, ova dva pravca za predmet proučavanja imaju renesansnu književnost i vezu između književnosti i istorije. Kako se navodi u potpoglavlju „Novi istorizam i kulturni materijalizam“ u delu Margaret Etvud i mit: novi svet u boji drevnih predanja:

Novoistoričari se u svojim razmatranjima više oslanjaju na Fukoovo viđenje koncepta moći, dok se kulturni materijalisti vezuju za koncepte ideologije, ulogu institucija i subverzivnu ulogu književnosti, odnosno za marksizam Rejmonda Vilijamsa, koji je skovao termin

„kulturni materijalizam“ u svom delu Marksizam i književnost (Marxism and Literature) iz 1977. godine (Ćuk, 2014: 39).

Milica Spremić navodi pet ključnih postavki novog istorizma, koji je Aram Vizer formulisao u uvodu zbornika Novi istorizam (New Historicism):

1. svaki čin izražavanja utkan je u mrežu materijalnih praksi;
 2. svaki čin raskrinkavanja, suprotstavljanja i kritike koristi oruđa koje sam osuđuje i tako reskira da postane deo prakse koju razobličava;
 3. književni i neknjiževni tekstovi cirkulišu nerazdvojno;
 4. ni jedan oblik diskursa, bio on imaginativan ili arhivarski, ne obezbeđuje pristup nepromenljivim istinama, niti izražava nepromenljivu ljudsku prirodu;
 5. kritički metod i jezik koji su podesni za opisivanje kulture kapitalizma imaju udela u ekonomiji koju opisuje (Spremić, 2009: 21).
- Rodonačelnik i najznačajniji teoretičar novog istorizma Stiven Grinblat (Steven Greenblatt) napisao je knjige Renesansno oblikovanje sopstva od Mora do Šekspira (Renaissance Self-Fashioning from More to Shakespeare; 1980) i Šekspirova pregovaranja (Shakespearean Negotiations; 1988). Kako tvrdi Grinblat u Uvodu dela „Moć formi u engleskoj renesansi“ ("The Power of Forms in the English Renaissance"), renesansna književna dela ne sadrže „utvrđena značenja“ i stabilan „odraz društvenih činjenica sadržanih u njima“ (Leitch, 2001: 2254). Naprotiv, književne tekstove bi trebalo posmatrati i tumačiti kao „mesto razdora“ i „nadmetanje priznatih i subverzivnih impulsa“ (Leitch, 2001: 2254). Po mišljenju Grinblata, iako se kraljica Elizabeta zalagala za postojanje pozorišta i pohvalno se o njemu izražavala, postojale su i političke struje koje su u dramskoj umetnosti uočavale subverzivne momente:

Kraljica je uživala i štitila pozorište; nasuprot moralista koji su mu pripisivali snagu da kvari i uzbunjuje, ona se slagala sa onima koji su odgovarali da ono otklanja društvene napetosti, usađuje dragocene moralne lekcije i bavi se bezazlenim ometanjem onih koji bi u suprotnom mogli da se urote protiv legitimne vlasti. Međutim, bilo je onih u eseškoj frakciji koji su videli u pozorištu snagu da podriva, ili snagu da oduzme

legitimitet od utvrđenog vladara i dodele ga drugom (Leitch, 2001: 2252).

Kulturni materijalisti, poput novoistoričara, analiziraju renesansnu književnost u kontekstu političke i ideološke konotacije tog perioda, rukovodeći se premisom „kultura je politika“ (Sim, 2001: 134). Najznačajniji predstavnici kulturnog materijalizma su Alan Sinfield (Alan Sinfield) i Džonatan Dolimor (Jonathan Dillimore). Teoretičari kulturnog materijalizma uočavaju i ističu sporne okolnosti i kontradiktorne činjenice u okviru izvesne ideologije u književnim delima i nude alternativna tumačenja prošlosti. „Kulturni materijalisti vide takva disidentska čitanja tekstova iz prošlosti kao političke intervencije u sadašnjosti“ (Bertens, 2001:187), tvrdi Bertens. Zanimljivo je da, kako novoistoričari, tako i kulturni materijalisti, ne analiziraju izvesno istorijsko razdoblje na osnovu kanonizovanih književnih dela, već iz anegdota, geografskih i antropoloških zapisa, kao i pravne i medicinske dokumentacije. Kako se navodi u poglavlju „Novi istorizam i kulturni materijalizam“ u delu Margaret Etvud i mit: novi svet u boji drevnih predanja: „Nešto neobično' ili nešto što ne privlači pažnju odmah, a zapravo je veoma značajno za objašnjenje dela, glavni je predmet proučavanja novoistoričara i kulturnih materijalista“ (Ćuk, 2014: 45).

U zvaničnim istorijskim hronikama razdoblje renesanse i vladavine Tjudora se opisuje kao „najslavniji period u engleskoj istoriji“ (McDowall, 2009: 67). Henri VII je udario temelje moćnoj monarhiji izbegavajući ratove sa Škotskom i Francuskom i ulažući u trgovinu i savezništvo sa srednjom klasom. Henri VIII se borio da postane važan faktor u evropskoj politici i ulagao ogroman novac u vojnu opremu. Za vreme Elizabete su jačale trgovačke kompanije i započeo je proces kolonizacije.

Retko se u istorijskim hronikama pominje da, iako je Elizabetin parlament „pokušavao da se izbori sa problemom sirotinje i beskućnika u vreme kad su se cene povećavale više od zarade, njegovi zakoni i radnje su, zapravo, često bili okrutni“ (McDowall, 2009: 67). U 16. veku su u Engleskoj započele velike društvene i ekonomske promene: „Populacija se povećavala, neiskorišćena zemlja se raščišćavala za ovce, i veliki posedi šuma su posećeni da bi se obezbedila hrana za industriju za

građenje brodova koja se razvijala (McDowall, 2009: 81). Posedi su ograđivani kako bi se gajile ovce jer su „mnogi zemljoposednici otkrili da mogu da zarade više novca od uzgoja ovaca nego od gajenja letine“ (McDowall, 2009: 81). Međutim, taj proces nije uticao dobro na društvene okolnosti, već, kako se beleži 1583. godine, „ova ograđivanja su uzroci zašto bogati ljudi proždiru siromašne ljude, kao što zveri jedu travu“ (McDowall, 2009: 82). Drastično se povećavala cena hrane i drugih dobara i došlo je do inflacije. Oni koji su imali manje posede zemlje jedva su proizvodili dovoljno hrane da se prehrane i plate dažbine. Bilo je mnogo beskućnika i nezaposlenih ljudi koji su bili prinuđeni da krađu tako da se stopa kriminala povećala.

Mekdauel sažeto odslikava klasne razlike u renesansnoj Engleskoj sledećim rečima:

Životi bogatih i siromašnih su bili veoma drugačiji. Bogati su jeli hleb dobrog kvaliteta napravljen od pšenice, dok su siromašni jeli tvrd hleb napravljen od raži i ječma. Kada nije bilo dovoljno hrane siromašni su pravili svoj hleb od pasulja, graška i ovsa. Bogati su pokazivali svoje bogatstvo noseći svilu, vunenu i lanenu tkaninu, dok su siromašni nosili jednostavnu odeću od kože i vune (McDowall, 2009: 83).

Kao posledica nepovoljnih životnih okolnosti u 16. veku je dolazilo do pobuna obespravljenih siromašnih slojeva, seljaka i zanatlija (McDowall, 2009: 83).

Nasuprot pomenutoj, povoljna okolnost u 16. veku bilo je povećanje pismenosti. Kako se navodi u Ilustrovanj istoriji Britanije, „do sedamnaestog veka oko polovina populacije je mogla da čita i piše“ (McDowall, 2009: 85). Dolazilo je do većeg interesovanja za muziku i slikarstvo, kao i za književnost koja je bila „najveća umetnička forma u Engleskoj“ (McDowall, 2009: 85), sa stvaralaštvom dramskih pisaca Kristofera Marloa, Bena Džonsona i Vilijama Šekspira i značajnih renesansnih pesnika Vajata, Sarija, Sidnija i Spensera.

U vezi sa javljanjem prvih dramskih oblika važno je pomenuti da su se oni izdvojili iz liturgijske drame u koju su, kroz vekove, prodirali svetovni oblici tj. zabavni i komični momenti, izvesna doza satire i nebiblijske forme. „Mešanje komike i tragike, šale i zbilje, tankoćutnosti i svireposti“ (Kovačević, 1991: 108) bilo je karakteristično

za mirakule čiji elementi su preuzimali dramski pisci renesanse. Međutim, Šekspir, njegovi prethodnici i savremenici su se u svom stvaralaštvu, pored mirakula, oslanjali i na moralitete – „alegorijske drame s likovima koji nisu, kao u mirakulama, biblijske ličnosti, nego personifikacija apstraktnih osobina, najčešće vrlina i poroka“ (Kovačević, 1991: 109). Za Iglu babe Gerton, i renesansnu komediju uopšteno, značajan je lik iz moraliteta koji se zove Porok (Vice) – „komično spadalo i spletkara koji svojim zabavnim ujdurmama uspeva da privremeno nasamari ili obmane glavnog junaka i njegove saveznike iz tabora vrlina“ (Kovačević, 1991: 110).

Upravo je po ugledu na lik Poroka osmišljen lik glavnog protagonistice Dikona u komediji Iglu babe Gerton. Ovaj veseljak i spadalo pokreće lukave, šaljive smicalice sa komičnim ishodom. Videvši koliko je naivnom Hodžu stalo da se pred voljenom Kirstijanom prikaže na najbolji način, obećava da će mu pomoći da zašije poderane pantalone, ukoliko mu ovaj poljubi zadnjicu i obaveže se tim činom da mu večno služi. Potom nahuška gospođu Čet protiv Tibe, služavke babe Gerton, a babu Gerton ubedi da joj je gospođa Čet ukrala iglu. Ubrzo dolazi do živopisne debate i fizičkog obračuna između dve susedke, sa razmenjivanjem lascivnih izjava, uvreda i psovki. Dikonovo spletkarenje nije zaobišlo ni paroha Pacoja, koji dobija batine od gospođe Čet i njenih služavki, jer, na osnovu Dikonovih najava, one misle da to Hodž želi da im se ušunja u kuću da bi ukrao živinu. Tek nadzorniku Bejlju, na kraju drame, postaje jasno da iza svih međusobnih smešnih komšijskih optuživanja, čarki i obračuna stoji, kao pokretač, Dikon.

Svi likovi su zanimljivo i uverljivo predstavljeni. Tu su baba Gerton kao naporna, svadljiva starica; sklona provokacijama i raspravama gospa Čet; lakoverni Hodž koji se kukavički udaljava od duela gospođe Čet i babe Gerton, ali ipak dobija batine od Četove; obespravljeni i zastrašeni Tiba i Koki; paroh Pacoje, demotivisan i nerazborit sveštenik koji služi parohijanima da bi dobio nešto za uzvrat; razuman i vispren nadzornik Bejli.

Međutim, iako je pun naziv komedije „Prava, Krepka, Šaljiva i Vesela Komedija: Naslovljena Iglu Babe Gerton Igrana na Pozornici, ne tako davno u Hristovom Koledžu u Kembridžu Iz Pera Gospodina S.,

Mastera,“ vidimo kako kroz tekst provejava teška i ozbiljna kritika društvenih nejednakosti. Ispostavlja se da period renesanse ne predstavlja samo razdoblje društvenog procvata i napretka, već nekorektnog ophođenja prema nižim slojevima. Zanimljiv je i vredan detaljnijeg razmatranja odnos babe Gerton prema slugama Hodžu, Tibi i Kokiju koje nipodaštava, naziva ih uvredljivim imenima i lišava obroka.

Već u prvom činu, Hodž se žali Dikonu što ne može sebi da priušti normalan par pantalona i što radi u teškim uslovima za babu Gerton:

Pogle’! Umazan u blatu, u kopanju!

Ta što me posla u muku, proliv na nju!

Nikad bednik ovako živ’o nije!

Bogo moj, ilovača svud po meni je!

Gle’ kako se krpa cepa, blagi Bogo!

[Pokazuje pocepani tur svojih čakšira.]

Da medvede vodam bolje bi bilo mnogo!

Svega mi, vidi rupetinu! Sramota!

Da čovek glavu proturi, divota! (Čin I, scena 1)

Baba Gerton ne daje Hodžu obrok koji mu sleduje, nakon napornog rada:

Dobra mi nagrada, šta kažeš, jo-oj?

Večera mi dobra za svu muku i znoj!

Nema masla, sira, mleka, il’ ribe, mesa,

Samo jadni ’leb ječmeni – gozba i po, od besa! (Čin II,

scena 1)

.....
Man’ se, Dikone! Čoveče, ovaj komad konjska ’leba

Sve je što ugrizo’ za vas dan; ni mrvu ispod neba;

Utroba krči, gmiže, stomak grmi, buči;

Crevca mira nemaju, jedno drugo stiska, muči.

Boge mi, sav u mucu, vrti mi se sve,

U ludnici i pod ključem u mraku zamka bar da su nji’

dve! (Čin II, scena 1)

Sluškinja Tiba nije u povoljnijem položaju. Ni ona nema pristojan komad garderobe i baba Gerton je izgledniju i tuče:

Luđa sam od lude, Neba mi, da mi se ovo deli!

Psovke, grdnje, batine meni dan vasceli,
Skr'ana, glađu mučena, krv, masnice podbule,
Ni krpe da leđa skrijem, samo dronje trule! (Čin I,

scena 3)

Baba Gerton se Tibi obraća sa uvredljivim rečima i neprestano je kinji:

Begaj, Tibo, žuri, kurvo, na đubre na kraj sela!

Gledaj gde prosu, gde đubre si i pep'o odnela;

Vid'la si kako ja čeprkam dok sam kukala,

Tako sve da s' prevrnula, svaku trun okrenula! (Čin I,

Scena 3)

Analizirajući ovu komediju iz aspekta novog istorizma i kulturnog materijalizma, neophodno je osvrnuti se i na pomenute sporne društvene činjenice u 16. veku, koje neminovno izranjaju iz teksta. Pored humora i razvijanja narativne niti u pravcu preispitivanja i ismevanja ćudljivih i svadljivih žena i naivnosti izvesnih protagonista, važnu ulogu u drami igra i literarni presek društva i uočavanje izvesnih nepovoljnih aspekata blistave tjudorovske epohe. Međutim, nažalost, ovakva kritika društva nije standardni motiv u svakoj renesansnoj drami.

Na primer, u prvoj svetovnoj drami u istoriji engleske književnosti, Fulgencije i Lukrecija, koju je napisao Henri Medval, ističu se klasna nadmetanja u izvesnom smislu. Glavna protagonistkinja i ćerka rimskog senatora Fulgencija, Lukrecija, treba da odabere između dva prosca. Jedan je patricijskog roda, ali sumnjivih vrlina, dok je drugi plebejac, uzoran i poštovan. Lukrecija odabira plebejca. Kako Ivanka Kovačević zapaža: "Medvalov interlud tako posredno odražava politiku prvih Tjudora prema starom plemstvu i njihovo favorizovanje sposobnih ljudi iz naroda" (Kovačević, 1991: 143). Zanimljivo je to što se u sporednom komičnom zapletu pojavljuju pripadnici iz nižih klasa – sluge prosaca Lukrecije, koji pokazuju interesovanje prema njenoj sluškinji. Međutim, stvaralaštvo Džona Hejvuda (John Heywood, 1497-1579?) se odlikovalo zabavnom tematikom, poput Igle babe Gerton, ali su motivi bili univerzalniji i nisu se ticali društvene kritike. Delimično su se političkim okolnostima bavila dela Kralj Džon (King John) Džona Bejla (John Bale, 1495-1563) i Država (Republica) nepoznatog pisca.

Šekspirovi prethodnici u zreloj renesansi, “univerzitetški umovi” (Džon Lil, Džordž Pil, Tomas Lodž, Robert Grin, Tomas Neš i Kristofer Marlo), u svojim dramama su, takođe, prednost dali univerzalnim temama, često prikazivanim u kontekstu mitologije i harizmatičnih istorijskih ličnosti (Kovačević, 1991: 193-205). Umesto kritike i osude tjudorovskog režima, pisali su komedije u kojima veličaju vladare ove dinastije.

U delu Istorija engleske književnosti od početaka do 1700. godine se govori o formiranju i uticajima koji su oblikovali englesku renesansnu komediju, kao i o prelomnim vremenskim momentima u toku nastajanja drame:

Preko humanista, Engleska se u ovo doba upoznaje sa rimskom komedijom – Plautom i Terencijem. Isprva se ti komadi prikazuju na originalnom latinskom na školama i univerzitetima (prva poznata takva predstava održana je 1520. godine pred Henrijem VIII). Za tu svrhu stvaraju se dečje glumačke trupe, koje će još dugo ostati važan činilac pozorišnog života. Kasnije se klasične komedije prevode i štampaju; prva je objavljena Terencijeva komedija *Andria* (Andarka) 1560. godine. Iz tih komada engleski pisci su mogli da upoznaju podelu drame na činove i druge elemente dramske kompozicije, veštinu vođenja radnje i dijaloga, sredstva karakterizacije, kao i neke standardne likove klasične komedije: hvalisavog vojnika, prepredenog slugu, itd. Sve su to iskoristili prvi engleski komediografi, a uz to je na njihovu tematiku uticala i suvremena strana drama pisana na latinskom, koja je imala iste klasične uzore. Kao plod tih uticaja, a ujedno i prva samostalna dela koja se mogu nazvati dramom u modernom smislu, javljaju se u pedesetim godinama najranije engleske komedije (Puhalo, 2002: 57).

Sve u svemu, period vladavine Tjudora iznedrio je važne političke i ekonomske promene: ulaganje u trgovinu i mornaricu, stvaranje novog plemstva od istaknutih predstavnika srednje klase i započinjanje procesa kolonizacije. Na polju umetnosti i književnosti je takođe došlo do značajnih novina koje su, u pozitivnom smislu, obeležile književno-istorijske tokove u britanskoj kulturi. Međutim, kroz određena književna dela se može uočiti da postoje i izvesni nepovoljni aspekti u naizgled idealnom društvu. Primer pomenute književne forme je

renesansna komedija Iгла babe Gerton koja, pored zanimljivih i duhovitih scena, skreće pažnju na nepovoljan položaj nižih društvenih slojeva i njihovo izrabljivanje.

Obraćanje babe Gerton njenim slugama, sa psovka i vulgarnim izražavanjem, u prvi mah deluje komično. Međutim, kada se udubimo u monologe slugu Hodža i Tibe, uviđamo da njihov društveni položaj nije ni najmanje smešan. Mučeni glađu, bez mogućnosti da priušte sebi normalnu garderobu, prinuđeni su da trpe izživljavanja hirovite starice oko čijeg gubitka igle se napravila velika pometnja. Analizirajući pomenut tekst kroz prizmu novog istorizma, vidimo kako književnost odražava i razotkriva izvesne društvene okolnosti, koje se ne ističu kao vodeća karakteristika određene epohe. Pored duhovnog i materijalnog napretka koje se često navode kao glavna odlika perioda vladavine Henrija VII, Henrija VIII i Elizabete I, komedija Iгла babe Gerton nagoveštava “napukline” i nepovoljne aspekte u jednom od najznačajnijih razdoblja engleskog društva i istorije.

Literatura

1. Bertens, Hans (2001) *Literary Theory: the Basics*. New York: Routledge.
2. Ćuk, Maja (2014) *Margaret Etvud i mit: novi svet u boji drevnih predanja*, Beograd: Fakultet za strane jezike.
3. Kovačević, Ivanka (1991) *Engleska književnost 1*. Sarajevo: “Svjetlost”.
4. Leitch, Vincent B. (2001) *The Norton Anthology of Theory and Criticism*, New York: W. W. Norton & Company,
5. McDowall, David (2009) *An Illustrated History of Britain*. England: Pearson Education Limited.
6. Puhalo, Dušan (2002) *Istorija engleske književnosti od početaka do 1700. godine*, Beograd: Trebnik.
7. Sim Stuart, Borin Van Loon (2001) *Introducing Critical Theory: a Graphic Guide*, Malta: Gutenberg Press.

8. Spremić, Milica (2009) Teorijski aspekti novoistorijskih tumačenja Šekspirovih velikih tragedija (Hamlet, Otelo, Kralj Lir, Makbet). Doktorska disertacija. Beograd: Filološki fakultet.
9. Stivenson, Vilijam (1575) Iгла babe Gerton (neobjavljen prevod Slobodana Jovanovića, zaveden kao autorsko delo u Autorskoj agenciji za Srbiju pod brojem 023/2015 dana 9. 3. 2015. godine)

Maja Ćuk
Andrijama Đordan

Gammer Gurton's Needle: the Tudor Society in the mirror of English Renaissance Comedy

Abstract: The rule of the Tudors is regarded as the most significant period in British culture and civilization, when a lot of important and positive political and economical changes occurred. However, it is interesting that in some literary works in this period, apart from the image of common prosperity and well-being, some unfavourable circumstances in the society can be traced. For example, in the comedy *Gammer Gurton's Needle*, apart from comic elements, we can find in the subtext the criticizing of social inequalities and the maltreatment of servants. The aim of this paper is to analyse the attitude of the author of this comedy towards certain social issues in England in the 16th century, by relying on the theoretical views of new historicism (Steven Greenblatt) and cultural materialism.

Key words: The Tudors, Renaissance comedy, *Gammer Gurton's Needle*, new historicism, Steven Greenblatt, cultural materialism.

